

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Candidatus Abbreuiatus Jurisprudentiae Sacrae, Hoc Est,
Juris Canonici, Secundum Gregorii Papae IX. Libros V.
Decretalium Explanati Summa, Seu Compendium**

Pichler, Vitus

Augustae Vindel., 1733

Titulus XXXIX. De Censibus, Exactionibus, & Procurationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63462](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63462)

Litigiosa, Manualia & improprie dicta, perpetuo incorporata Dignitati, Collegio &c. item quæ sunt juris patronatus Laici, vel ad Sedem Apostolicam devoluta, aut vacant ex causa permutacionis, vel in favorem tertii sunt resignata, insuper Monocularia, seu quando Collator hoc unum duntaxat Beneficium habet conferendum; imò collatores, nisi conferre possint saltem 4. Beneficia in Imperio Romano, non tenentur admittere Preces Imperiales, ut notant DD.

TITULUS XXXIX.

De Censibus, Exactionibus & Procuratoribus.

SUMMARIUM.

1. 2. 3. *Quid sit Census, Exactio, & Procuratio.*
4. *Quis imponere possit Ecclesiis aut Beneficiis Censum.*
5. *Quinam teneantur ad solvendum Cathedralicum seu Synodaticum: & quinam ad Subsidium Charitativum seu Donum gratuitum.*
6. *Quinam ad Procuraciones,*

Census in genere nihil est aliud, quàm pensio, quæ in certa quantitate ex quacunque causa annuatim præstatur alteri: sub qua ratione comprehendit etiam *Tributa Sæcularibus*

Pars II.

N

laribus

laribus Principibus solvenda. Quatenus verò Cens
sus denotat certam partem fructuum, quos
quis emit ex re vel industria alterius annuatim
sibi pendendos, huc non pertinet, sed examinatur
ad *Tit. de Usuris in libro V.* Hoc autem locum
Census sumitur pro *pensione annua ex proventus
Ecclesiasticis solvenda* vel Episcopis in signum sub
jectionis, vel Patronis in recognitionem funda
tionis, vel alius ex justa causa. Dividitur in *Antiquum*,
qui vel statim initio & tempore fundatio
nis, consecrationis, exemptionis, Ecclesiæ vel Be
neficio est impositus velut onus reale, vel ipso Jure
debetur, uti *Cathedraticum*, alio nomine *Synoda
ticum*, eò quòd olim in Synodis Diœcesanis solvi
consueverit, quòd ex redditibus Ecclesiæ singulis
annis de Jure solvendum est Episcopo partim in
signum subjectionis, partim in honorem Cathedra
lis Ecclesiæ, ac de Jure scripto excedere non
deberet duos solidos seu aureos. *can. 1. caus. 1. q. 3.*
Et in *Novum*, qui primùm ex postfacto im
ponitur ab homine. Uterque vel est *Perpetuus*,
vel *Temporalis*, v. g. ad certos annos.

- 2 *Exactio* in genere est id, quod Principes vel
Superiores, Ecclesiastici aut Sæculares, à subditis
exigunt extra Ordinem, non stabiliter & singulis
annis, per quod differt à censu vel tributo, ut
sunt collectæ, steuræ, contributiones, tallia, po
dagia, vectigalia &c. *c. 5. c. 6. §. 2. h. t.* Sed in hoc
loco significat *pensionem, qua extraordinarie ab
Episcopis ex justa causa exigitur de redditibus Eccle
siasticis*, uti est *Subsidium Charitativum*, seu pen
sio moderata, quam ex causa manifesta, v. g. si
magni sumptus sint faciendi in confirmatione vel
con-

consecratione Episcopi (& tunc vocatur *Inful*
und Beyh-Steuer) si reparanda sit fabrica Ec-
 clesie Cathedralis, vel ejus debita solvenda, vel
 magnae expensae pro juribus Ecclesie defenden-
 dis sint necessariae, postulat Episcopus à subditis
 cum charitate, solvendam tamen ex obligatione,
 quia & charitas obligat. *c. 6. §. 2. cit. c. 18. in f. eod.*
 Appellatur etiam *Donum gratuitum*. Extra hunc
 casum prohibentur Episcopi suos subditos exacti-
 onibus gravare. *c. 6. cit.* Huc referri potest con-
 tributio illa, quam Trid. *f. 23. c. 18. de ref.* ad
 tempus solvi praecipit in erectionem & conserva-
 tionem *Seminarii* ad exactionem & determinatio-
 nem Episcoporum.

Procuratio in praesenti denotat sumptus & 3
 expensas, quibus Episcopi, vel alii eorum loco,
 actualiter visitantes Diocesim vel Ecclesias, in-
 digent pro competenti & moderata sustentatione,
 solvendas ex redditibus Ecclesiasticis, non obstan-
 te, quod Episcopus aliunde habeat largos redi-
 tus. Sustentatio haec comprehendit victum &
 habitationem Visitatoris, honesti comitatûs, at-
 que equorum necessariorum.

Dico I. *Censum* antiquum, etiam perpetuum, 4
 Ecclesiis vel Beneficiis imponere potest Papa:
 Episcopus autem tempore foundationis, dotatio-
 nis, vel consecrationis; postea verò non nisi in
 utilitatem alterius Ecclesie vel Loci Religiosi cum
 justa causa: Patronus verò, etiam in suum com-
 modum, in limine foundationis cum consensu
 Episcopi. 2. *Censum* novum verò ac perpetu-
 um nemo, nisi Papa, vel antiquum augere, aded-
 que nec Episcopus saltem in suae vel Capituli

mensæ utilitatem. 3. Licet possit censum nob-
vum temporalem, seu pensionem alteri solven-
dam, ex justa causa. Pars 1. ferè certa est ex
c. 2. de Præb. in 6. pr. c. 23. de Jur. patr. c. 7. 16.
21. h. t. Pars 2. ex *c. 3. & 7. eod. Clem. 1. s.*
eâdem quoque de suppl. neglig. & c. 9. de his, qua
funt à Præl. Excipitur tamen casus, quo Episcopus
cum consensu Capituli & Superioris au-
thoritate ex justa causa remittit Ecclesiæ sibi sub-
jectæ jura Episcopalia, seu illam à sua jurisdic-
tione eximit. *c. 6. de Relig. dom.* Pars 3. ex dictis
ad tit. XII. ut *Eccl. Benef. n. 3.*

¶ Dico 2. *Cathedraticum* debetur Episcopo ab
omnibus Ecclesiis, Beneficiis, Capellis, & Paro-
chiis. 2. Probabiliter etiam à Capellis seu Paro-
chiis pleno jure unitis Monasterio, dissentientibus
P. König *h. t. n. 10.* Item 3. *Subsidium Charitati-
vum* eidem Episcopo, vel, Sede Vacante, Capitu-
lo licet exigere ab omnibus Clericis Beneficia-
tis, redditus Beneficiales ultra congruam sus-
tentionem habentibus. 4. Quin & Regularibus
Beneficia vel Ecclesias sæculares obtinentibus.
5. Ab utroque tamen exempta sunt Monasteria
ipsa, etiam à jurisdictione Episcopi aliàs non
exempta. Pars 1. & 2. sumitur ex *c. 16. de Off.*
Ord. quod Episcopo adjudicat *jura Episcopalia,*
ac in specie *duos solidos nomine Synodatici seu Ca-*
thedratici ab Ecclesiis seu *capellis ad Monasterium*
ipsum spectantibus. Consonat. *c. 12. de Præb. &*
Clem. 1. h. t. nisi nimirum hæ capellæ liberentur
privilegiò, conventionem, ac forsan etiam præ-
scriptione 40. annorum. per *c. 4. de Præscript.*
& ibi DD. Pars 3. ex *c. 6. s. prohibemus h. t. 6.*

16. cit. Quòd autem restrictionem fecerim ad Beneficiatos ultra congruam percipientes, ratio est, quia hoc subsidium est onus mixtum, Clericorum personas obligans intuitu fructuum, quos percipiunt. Pars 4. ex *citt. c. 12. 16. & Clem. 1. Pars 5. ex can. 8. caus. 10. q. 3. can. 34. caus. 16. q. 1. & c. 1. de Statu Monach.* ubi omnia Monasteria indistinctè eximuntur à Cathedratico, & à tota lege diocesana, vi cujus tales exactiones Cathedralici, & Subsidii charitativi, fiunt. DD. plerique & ferè omnes.

Dico 3. *Procuraciones* solvere tenentur Ecclesia omnes, tam Regulares quàm Sæculares, quæ & quando visitantur. *c. 14. & 23. h. t. Trid. s. 24. c. 3. de ref.* Excipiuntur tamen Oratoria privata. *c. fin. h. t.* Ecclesiæ pauperes, redditibus ad eas solvendas sufficientibus destitutæ, hospitalia & loca pia pro pauperibus ac infirmis deputata. per *c. 11. de rescr. in 6. s. insuper. Clem. quia contingit. de Relig. dom.* Et quas Ecclesias eximit speciale privilegium, vel consuetudo. *c. 17. h. t. Trid. lo. cit.* vel præscriptio immemorialis; alia enim præscriptio non sufficit. per *c. 17. cit. c. 11. & 16. de Præscript.* Ipsi autem visitationi, nisi simul præscribatur exemptio, ne quidem tempore immemoriali præscribitur. per *c. 16. cit.* Ne verò hæ procuraciones nimis gravent Ecclesias, cautum est, ut sint moderatæ, & ut Ecclesiis liberum sit vel victualia visitoribus in natura suppeditare, vel eorum loco pecunias: ut nec visitor, nec ejus comites aliquid ultrà etiam sponte oblatum, licitè & validè possint accipere: ut ultra unam procuracionem non accipiant pro

uno die, licet eodem die plures visitent Ecclesias, sicut plures eodem die visitare debent, si commode possint; quæ proin sumptus inter se partentur. *c. 23. h. t. c. 2. 3. eod. in 6. Trid. lo. cit.*

TITULUS XL.

De Consecratione Ecclesie, vel Altaris.

SUMMARIUM.

1. 2. *Quid sit Ecclesia, Altare, Consecratio, Benedictio, Execratio, Pollutio Ecclesie & Altaris, quæ res consecrari vel benedici debeant.*
3. *Ad quem pertineat Consecratio, & Benedictio.*
4. *Quando Ecclesia, vel altare censeatur execrari, ut opus sit nova Consecratione.*
5. *Quando Ecclesia, vel Cæmeterium pollui, ut opus sit Reconciliatione.*
6. *A quo hæc fieri debeat vel possit.*

Per *Ecclesiam* hic intelligitur ædes sacra, in qua fideles congregantur ad interessendum rei Divinæ, & ad percipienda Sacramenta. Per *Altare* autem lapis ad sacrificandum ordinatus & consecratus: quod aliud est *fixum* seu immobile, h. e. certo loco tanquam basi affixum, cujus saltem superior pars, seu mensa, debet esse lapidea: & aliud *portatile*, seu *mobile* aut *viaticum*, quod moveri & ab uno loco in alium trans-